

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนภาษาต่างประเทศ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้คนเราเข้าใจความรู้ความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่ต้องอาศัยการฟัง ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจึงได้เปรียบกว่าผู้ที่ด้อยทักษะด้านนี้หลายเท่าในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ฉะนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนภาษา

ในประเทศไทย นอกจากภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติแล้ว ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาที่จำเป็นต้องเรียนรู้อีกภาษาหนึ่ง เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล และในปัจจุบันนี้ ภาษาอังกฤษได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะความเจริญก้าวหน้าของการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมทำให้คนไทยจำเป็นต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่จำเป็นต่อการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสูง จะเห็นได้ว่าหนังสือ ตำราเรียน ที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าในชั้นอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นตำราเรียนภาษาอังกฤษ หรือแปลจากภาษาอังกฤษแทบทั้งสิ้น ซึ่งการที่จะค้นคว้าในระดับสูงขึ้นไปนั้นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นสำคัญ

ไมลส์ เอ. ทิงเคอร์ (Miles A. Tinker 1976 : 15) กล่าวว่า "จุดมุ่งหมายของการอ่านทุกชนิดคือ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอย่างถ่องแท้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ"

ลิลเลียน เกรย์ (Lillian Gray 1963 : 3-11) ก็ได้กล่าวถึงการอ่านไว้ว่า เป้าหมายสูงสุดของครูก็คือ การให้นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างละเอียด เด็กที่ไม่ได้

รับการสอนอ่านมาอย่างดีในระดับประถมศึกษา จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบปัญหาในชีวิตหลายด้าน เกรย์ได้สรุปประโยชน์ของการอ่านไว้ดังนี้คือ

1. เป็นสิ่งช่วยในการเผชิญกับความจำเป็นในชีวิต (an aid in meeting needs)
2. เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ (a tool for vocation)
3. เป็นสิ่งหย่อนใจในยามว่าง (a pursuit for leisure time)
4. เป็นสิ่งช่วยหาประสบการณ์เพิ่มเติม (an aid to enrichment of experience)
5. เป็นสิ่งช่วยในการเป็นพลเมืองดีของประเทศ (a tool for citizenship)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการอ่านจะเป็นทักษะที่สำคัญ แต่ปรากฏว่าผู้เรียนภาษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านอย่างชัดเจนดังที่ แลร์ เซลิงเกอร์ ทอคค์ ทริมเบิล และ หลุยส์ ทริมเบิล (Larry Selinker, Todd Trimble, and Louis Trimble 1976 : 36-38) กล่าวถึงปัญหาที่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ประสบนั้นคือ การไม่สามารถเข้าใจความหมายทั้งหมดในข้อความหนึ่ง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง แม้ว่าจะเข้าใจความหมายทั้งหมดของคำในประโยค หรือเข้าใจความหมายของประโยคทุกประโยคในอนุเจต (paragraph) ปัญหานี้จะปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อผู้เรียนซึ่งไม่ใช่เจ้าของภาษาพยายามที่จะทำความเข้าใจกับบทความยาว ๆ ที่เขียนขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ความคลาดเคลื่อนในด้านความเข้าใจข้อมูลที่แฝงอยู่นี้ มาจากการที่ผู้เรียนขาดความเข้าใจสัมพันธ์ภาพในข้อความ (coherence) ที่มีข้อมูลเชื่อมโยง และสนับสนุนกัน

เอ เอ ทาดรอส (A.A. Tadros 1976 : 12) สรุปถึงมูลเหตุของปัญหานี้ว่า ไม่ได้เกิดจากการขาดความรู้ด้านไวยากรณ์ แม้ว่าปัญหาเรื่องไวยากรณ์อาจมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่บ้าง แต่มูลเหตุของปัญหาเหล่านี้มาจากการที่ผู้เรียนขาดความสามารถในการรวมประโยคต่าง ๆ ในบทอ่านเข้าเป็นข้อความที่มีจุดมุ่งหมายเดียวและมีคุณค่าในการสื่อความหมาย

จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาที่สำคัญของครูสอนภาษาอังกฤษ คือ การพยายามทำให้ผู้เรียนเห็นว่า ประโยคแต่ละประโยคนั้นไม่ได้้อย่างโดดเดี่ยว นั่นคือ ประโยคหนึ่งต้องมีความตามมาอีกประโยคหนึ่งเสมอ ผู้อ่านหรือผู้ฟังจะเข้าใจความหมายของข้อความใด ๆ ได้ก็ต่อเมื่อ เข้าใจความสัมพันธ์ภายในประโยค และระหว่างประโยค

ปัญหาดังกล่าวนี้ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในลักษณะที่เป็นข้อความ (discourse) คือ ต้องพิจารณาความหมายโดยรวมในลักษณะที่เป็นข้อความ จึงจะเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่อ่าน และสามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ ดังที่ พาเมลา เอ็ม ไรลีย์ (Pamela M. Riley 1975 : 198-199) กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นเครื่องมือในการศึกษาระดับสูง ในการนี้ผู้เรียนต้องอาศัยความสามารถหลาย ๆ ด้านเข้ามาประกอบ เพื่อทำความเข้าใจกับข้อความที่ตนกำลังอ่าน ความสามารถหรือทักษะเหล่านี้ หมายรวมถึง

1. ความสามารถในการเลือกความคิดหลัก (main idea) จากข้อความ
2. ความเข้าใจกฎเกณฑ์ด้านไวยากรณ์ของภาษา
3. ความสามารถในการเห็นความต่อเนื่อง เชื่อมโยงตามลำดับของความคิดที่

ผู้เขียนเสนอไว้

พอล ดี ลีคีย์ (Paul D. Leedy 1963 : 19-24) กล่าวถึงความสามารถในการเข้าใจความหมายของอนุเจตว่าเป็นวิธีการสำคัญในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเพื่อความเร็ว ลีคีย์ ให้ข้อเสนอแนะว่า ในการอ่านอนุเจตเพื่อให้เข้าใจความหมายนั้น ผู้อ่านควรพยายามอ่านเพื่อหาข้อเท็จจริงในอนุเจตโดยการมุ่งความสนใจไปที่ความสำคัญในอนุเจตนั้น นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงโครงสร้างของอนุเจตว่า ประโยคทุกประโยคในอนุเจตจะต้องทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งดังต่อไปนี้

1. แสดงออกถึงใจความสำคัญโดยเน้นประโยคหลัก
2. ขยายใจความสำคัญในประโยคหลัก แบ่งเป็น
  - 2.1 การกล่าวซ้ำใจความนั้น
  - 2.2 การเปรียบเทียบให้เห็นข้อแตกต่าง
  - 2.3 การให้ตัวอย่าง
  - 2.4 การให้เหตุผลสนับสนุน

การที่ผู้เรียนภาษาจะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้นั้น จะต้องเข้าใจความต่อเนื่องเชื่อมโยงของข้อความที่ตนกำลังอ่าน แต่ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในปัจจุบันคือ ครูไม่ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านข้อความอย่างต่อเนื่อง ดังที่ จอห์น อี แลคสตรอม แลรี เซลิงเกอร์ และ หลุยส์ ทริมเบิล (John E. Lackstrom, Larry Selinker, and Louis Trimble 1975 : 15-18) กล่าวถึงปัญหาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในปัจจุบันว่า วิธีการสอนต่าง ๆ หยุดที่ระดับประโยค ในขณะที่จุดประสงค์ของการสอนภาษาอยู่ที่การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารด้วยข้อความที่มีใจความต่อเนื่อง การมีความสามารถในการใช้ภาษาแต่เพียงระดับประโยคจึงไม่เพียงพอ ผู้สอนจึงควรมุ่งเน้นการสอนอ่านในระดับข้อความโดยมุ่งเน้นความต่อเนื่องเชื่อมโยง และสัมพันธภาพในข้อความ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การเรียนการสอนภาษาในปัจจุบันจึงได้หันไปสอนในระดับข้อความ (discourse) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการวิเคราะห์ข้อความและเข้าใจถึงสัมพันธภาพในข้อความนั้น ๆ

อลัน เม้าท์ฟอร์ด (Alan Mountford 1975 : 55) แยกองค์ประกอบของการวิเคราะห์ข้อความไว้ 2 ชนิด คือ

1. มุ่งที่รูปเรื่อง (text) และลักษณะของวิธีใช้ (usage) เช่น การเชื่อมโยงรูปเรื่อง (cohesion)
2. มุ่งที่ข้อความ (discourse) และลักษณะของการนำไปใช้ (use) เช่น สัมพันธภาพในข้อความ (coherence)

การเชื่อมโยงรูปเรื่อง (cohesion) เป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในข้อความ ทำให้ข้อความนั้นมีสัมพันธภาพ (coherence) อย่างไรก็ตาม การเชื่อมโยงรูปเรื่องเพียงอย่างเดียวไม่ได้ทำให้เกิดสัมพันธภาพในข้อความเสมอไป การที่ข้อความหนึ่ง ๆ จะมีสัมพันธภาพได้นั้น ต้องมีการจัดลำดับข้อความ (organisation) ซึ่งหมายถึงการเสนอเรื่องราวอย่างมีลำดับและเป็นระบบ (Moe J. Alden 1979 : 18)

ข้อความที่มีการเสนอเรื่องราวอย่างมีลำดับและเป็นระบบ จะทำให้เรื่องราวในข้อความนั้น ๆ มีสัมพันธภาพ และเรื่องที่มีสัมพันธภาพนั้นประโยคในอนุเจตต้องสัมพันธ์กัน แต่ละอนุเจตก็ต้องมีการจัดลำดับอย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอน นักภาษาศาสตร์กล่าวถึงการเชื่อมโยงรูปเรื่องว่าเป็นสิ่งหนึ่งในภาษาที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพในข้อความ การเชื่อมโยงรูปเรื่องเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่วัดได้ ส่วนสัมพันธภาพในข้อความเป็นสิ่งที่วัดและประเมินค่อนข้างยาก เพราะการที่จะทราบว่าคุณภาพข้อความใดมีสัมพันธภาพหรือไม่อย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่านในการตีความ สัมพันธภาพในข้อความจึงเป็นสิ่งที่ผู้อ่านสร้างขึ้นในกระบวนการอ่าน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การรู้ลักษณะสัมพันธภาพในข้อความ เป็นกระบวนการทางสมองที่สัมพันธ์กับการเชื่อมโยงรูปเรื่อง

โม เจ แอลเดน (Moe J. Alden 1979 : 18) กล่าวว่า "เรื่องใดก็ตามที่ไม่มีการเชื่อมโยงรูปเรื่อง จะทำให้ผู้อ่านสังเกตเห็นสัมพันธภาพในข้อความได้ยาก" และ จูดิธ ดับบลิว เออร์วิน (Judith W. Irwin 1978 : 1853-A) ก็ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของความซับซ้อนทางโครงสร้าง และตัวเชื่อมข้อความในเนื้อเรื่องที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน และได้ผลสรุปเช่นเดียวกับที่ โม เจ แอลเดน (Moe J. Alden) ศึกษาไว้

ไมเคิล คาเนล และ เมอร์ริล สเวน (Michael Canale and Merrill Swain อ้างถึงใน อดูซลี เสริมส่งสวัสดิ์ 2527 : 45) กล่าวถึงการเชื่อมโยงรูปเรื่องว่าเป็นความต่อเนื่องของถ้อยคำหรือข้อความแบบที่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง ความต่อเนื่องแบบนี้เป็นไปในลักษณะของความเชื่อมโยงด้านกฎเกณฑ์การใช้ภาษา

เฮช จี วิดโดสัน (H. G. Widdowson 1978 : 29-30) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในข้อความว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยค ซึ่งอาจมีเครื่องหมายชี้ให้เห็นได้ชัดเจน (explicit) หรือไม่มีเครื่องหมายชี้ให้เห็นอย่างชัดเจน (implicit) ก็ได้ ต่างจากการเชื่อมโยงรูปเรื่องที่จะมีเครื่องหมายชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน สัมพันธภาพในข้อความเป็นเรื่องของการตีความหมายของแต่ละประโยคที่ประกอบกันเป็นข้อความว่า แต่ละประโยคทำหน้าที่ในการสื่อสารอย่างไร

การที่จะเข้าใจสัมพันธภาพในข้อความได้ ผู้อ่านต้องมีความรู้อื่นนอกเหนือจากความรู้ทางภาษา (linguistic knowledge) เพราะข้อความที่มีสัมพันธภาพอาจไม่มีการเชื่อมโยงรูปเรื่องใด ๆ ปรากฏให้เห็นเลย หรืออาจจะมีการเชื่อมโยงรูปเรื่องในข้อความ แต่ผู้อ่านก็ยังคงไม่เข้าใจความหมายของข้อความนั้น ๆ ดังนั้นการศึกษาเฉพาะการเชื่อมโยงรูปเรื่องเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอในการที่จะเข้าใจข้อความได้ทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าผู้อ่านมีความเข้าใจลักษณะสัมพันธภาพในข้อความประเภทต่าง ๆ หรือไม่ และความรู้ในด้านนี้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษหรือไม่อย่างไร เพื่อให้ได้คำตอบเป็นที่เชื่อถือได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจสัมพันธภาพในข้อความ และความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความเข้าใจสัมพันธภาพในข้อความของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชน กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

จากการวิจัยของเบตตี แคมเบอร์ก (Betty Bamberg 1984 : 305-316) ที่ทำการศึกษเกี่ยวกับประเมนสัมพันธภาพในข้อความ (coherence) และการวิเคราะห์งานเขียนของนักเรียนอายุ 13 และ 17 ปี พบว่า นักเรียนมีมีอายุแก่กว่าสามารถเขียนเรื่องที่มีสัมพันธภาพดีกว่านักเรียนอายุน้อย และพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในข้อความ และคุณภาพของงานเขียน นอกจากนี้ ซูซาน เอฟ โรบินสัน (Susan F. Robinson 1984 : 1671-A) ยังได้ทำการศึกษความแตกต่างของนักเรียนเกรด 6, 8, และ 11

ในด้านพัฒนาการในการจัดลำดับความคิดในการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มปานกลาง (average) และกลุ่มอ่อน (below average) พบว่า คุณภาพของงานเขียนของนักเรียน ทั้ง 2 กลุ่มต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสัมพันธ์ภาพในการเขียนมีความสัมพันธ์กับ คุณภาพของงานเขียน ซึ่งจากการวิจัยทั้งสองนี้ต่างก็ชี้ให้เห็นว่า เรื่องที่เขียนที่จะถือได้ว่าเป็นงานเขียนที่มีคุณภาพนั้น จะต้องมีความสัมพันธ์ภายในข้อความ จึงจะทำให้ผู้อ่านเห็นความต่อเนื่องของความคิด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า ความเข้าใจสัมพันธ์ภาพ ในข้อความมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของ นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชน กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2530 ระดับปริญญาตรีทุกคณะในมหาวิทยาลัยเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
2. การวิจัยครั้งนี้ ไม่คำนึงถึงปัญหาหรือสาเหตุอื่น เช่น เพศ อายุ ภูมิหลังด้านการเรียนและครอบครัว เชื้อชาติ ปัญญา หรือความสามารถในการอ่าน ซึ่งอาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถที่แตกต่างกัน

ความจำกัดของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้อาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้างเล็กน้อย เนื่องจากเวลาที่ใช้ในการทดสอบเป็นช่วงเวลาใกล้สอบประจำภาค ซึ่งอาจเป็นเหตุให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวล รีบร้อน และเนื่องจากการทดสอบครั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนน ทำให้นักศึกษาอาจไม่ตั้งใจทำแบบสอบเท่าที่ควร ดังนั้น ผลการสอบจึงอาจคลาดเคลื่อนไปจากความสามารถที่แท้จริงของนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน และเนื้อหา ด้วยการเสริมสร้างให้นักศึกษามีความเข้าใจสัมพันธ์ภาพในข้อความภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเป็นแนวทางในการวางหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านการสอนอ่าน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่อไป

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างข้อมูล 2 ชุด
2. สัมพันธภาพในข้อความ หมายถึง ความสัมพันธ์ทางความหมายทั้งภายในประโยคและระหว่างประโยคในภาษาอังกฤษทั้ง 16 ชนิด ได้แก่ การเพิ่มข้อมูล (addition) การให้ตัวอย่าง (exemplification) การแสดงการเปรียบเทียบ (comparison) การแสดงความขัดแย้ง (contrast) การแสดงเงื่อนไข (condition) การแสดงเวลา (time) การแสดงเหตุ-ผล (cause/result) การอธิบายข้อความ (explanation) การแสดงทางเลือก (alternation) การแสดงจุดประสงค์ (purpose) การเน้นข้อความ (emphasis) การให้ข้อสังเกต (comment) การแสดงความเป็นไปได้ (possibility) การแสดงความแน่นอน (certainty) การสรุปความเห็น (generalization) และ การสรุปข้อความ (conclusion)
3. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการจับใจความและเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษในแบบสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยตอบคำถามได้ถูกต้อง
4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง ระดับปริญญาตรีทุกคณะในมหาวิทยาลัย เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร